

SPIS TREŚCI

15	Pierwsze czterdzieści tysięcy lat
15	Neandertalczyki i ludzie z Cro-Magnon
16	Krajobraz a historia
21	Wcześni europeidzi
23	Indoeuropejczycy i języki indoeuropejskie
26	Bałtowie
29	Epoka brązu i epoka żelaza
34	Bałtowie na wschodnim pograniczu
36	Bałtowie zachodni
40	Bałtowie północni
44	Litwini
48	Sąsiedzi: Liwowie i Wendowie
50	Sąsiedzi: Goci i Skandynawowie
52	Sąsiedzi: Polacy i Ruś Kijowska
55	Próby ochrzczenia Bałtów. Święci Wojciech i Brunon. Pierwsza wzmianka o Litwie

59	Wyzwania doby tworzenia się państwa litewskiego
59	Wojny krzyżowe. Rycerze zakonni
61	Niemcy nad Zatoką Ryską. Kawalerowie mieczowi

65	Pierwsi przywódcy litewscy
69	Krzyżacy nad Bałtykiem
76	Bitwa pod Szawłami
78	Wyzwania na wschodzie. Burundaj. Złota Orda
83	Mendog. Droga do chrztu i korony
87	Król Mendog
91	Bitwa pod Durben
93	Wielkie Powstanie Pruskie
98	Śmierć Mendoga
101	Treniota, Wojsiełk, Szwarno

105	Wielcy władcy pogańskiej Litwy
105	Kiernów — dawna stolica Litwy
108	Trojden. Powstanie w Semigalii
112	„Czarna dziura”. Panowanie Witenesa
116	Giedymin. Mit o powstaniu Wilna
121	Sytuacja międzynarodowa Litwy w czasach Giedymina
125	Kontakty z Zachodem
128	Ponowne walki z Krzyżakami. Pilleny
132	Kres rządów Giedymina. Krótkie panowanie Jawnuty
135	Diarchia. Europa w czasach Olgierda i Kiejstuta
136	Polityka Olgierda. Pierwsze starcia z Moskwą
139	Pytanie o chrześcijańskich męczenników w Wielkim Księstwie Litewskim. Śmierć Olgierda
141	Kiejstut i Krzyżacy
146	Biruta
149	Kryzys państwowości. Jagiełło, Kiejstut i Witold
154	Ustrój państwowy i gospodarka pogańskiej Litwy
159	Dawna religia Litwinów

165	xv wiek. Litwa staje się częścią Europy
165	Witold znów w ojczyźnie. Układ w Krewie
169	Chrzest
174	Witold zdobywa władzę w Wielkim Księstwie Litewskim
176	Mit Witolda i mit Jagiełły
182	Polityka wschodnia. Worskła. Metropolia prawosławna
185	Grunwald
190	Od Grunwaldu do pokoju w Mełnie
193	Ustrój państwa, obyczajowość i kultura w Wielkim Księstwie Litewskim
198	Żydzi, Tatarzy, Karaimi, Romowie
202	Zjazd w Łucku i śmierć Witolda
206	Świdrygiełło i Zygmunt Kiejstutowicz
210	Kazimierz IV Jagiellończyk i jego epoka
216	Kazimierz królewicz — litewski święty

221	xvi wiek. Renesans i reformacja
221	Aleksander Jagiellończyk — król pochowany w Wilnie
227	Zygmunt I Stary. Stosunki ze Wschodem i z Zachodem
232	Rządy Zygmunta I Starego na tle epoki. Bona Sforza
235	Państwo i gospodarka w czasach Jagiellonów
241	Kościół, piśmiennictwo, kultura
249	Zygmunt August i jego dwór
252	Reformacja. Początki książki litewskiej
257	Barbara Radziwiłłówna i jej ród
261	Reforma włóczna
263	Wojna o Inflanty
267	Unia lubelska

- 273 Śmierć Zygmunta Augusta. Ustrój Litwy po unii lubelskiej.
Pierwsza wolna elekcja
- 278 Utworzenie Uniwersytetu Wileńskiego. Stefan Batory
-

285 **xvii wiek. Barok**

- 285 Dynastia Wazów. Zygmunt III
- 288 Elekcja po śmierci Stefana Batorego. Unia personalna ze Szwecją
- 291 Unia brzeska
- 294 Wojna ze Szwecją i rokosz Zebrzydowskiego
- 297 Moskiewska wielka smuta
- 303 Wznowienie walk ze Szwecją. Kurlandia i Łatgalia. Śmierć
Zygmunta III Wazy
- 307 Władysław IV Waza
- 309 Polityka i kultura za panowania Władysława IV Wazy
- 313 Jan Kazimierz. Walki w Ukrainie
- 316 Inwazja Moskwy. Prawosławni i starowiercy
- 320 Potop szwedzki. Układ w Kiejdanach. Pokój oliwski
- 325 Koniec dynastii Wazów. Epoka „swojskich” królów
- 328 Panowanie Jana III Sobieskiego. Bitwa pod Wiedniem
- 330 Wielkie Księstwo Litewskie w XVII stuleciu. Trzeci Statut Litewski.
Sytuacja ekonomiczna
- 336 Sztuka baroku. Uniwersytet. Piśmiennictwo litewskie
-

343 **xviii wiek. Upadek państwa i próby reform**

- 343 Sarmacka Rzeczpospolita Obojga Narodów
- 349 Elekcja Augusta II Mocnego. Wojna domowa w Litwie i początek
wielkiej wojny północnej
- 352 Bitwa pod Narwą. Detronizacja Augusta II Mocnego.
Stanisław Leszczyński

- 355 Szwecja przegrywa wojnę. Koniec epoki Augusta II Mocnego
- 359 August III Sas
- 363 Życie codzienne i kultura w czasach saskich
- 370 Litewscy Żydzi w XVIII wieku
- 374 Oświecenie. Ostatni król — Stanisław August Poniatowski.
Konfederacja barska
- 379 Pierwszy rozbiór Rzeczypospolitej Obojga Narodów i jego skutki
- 382 Zmiany w gospodarce i kulturze
- 385 Komisja Edukacji Narodowej. Szkoła Główna Wielkiego Księstwa
Litewskiego
- 388 Sejm Czteroletni. Konstytucja 3 maja
- 394 Konfederacja targowicka i drugi rozbiór Rzeczypospolitej
- 398 Powstanie kościuszkowskie. Koniec Rzeczypospolitej Obojga
Narodów

-
- 405 **Pierwsza połowa XIX wieku. Próby restytucji republiki**
 - 405 Początek okupacji carskiej
 - 408 Panowanie carów Pawła I i Aleksandra I
 - 413 Wojny napoleońskie a Litwa. Pokój w Tylży
 - 416 Wojna 1812 roku
 - 422 Kongres wiedeński i Święte Przymierze. Złoty wiek Uniwersytetu
Wileńskiego
 - 427 Tajne towarzystwa. Szubrawcy. Filomaci i romantyzm
 - 430 Zawiązki narodowej kultury litewskiej w XIX wieku
 - 436 Czasy cara Mikołaja I. Powstanie 1831 roku
 - 442 Skutki powstania. Wielka Emigracja
 - 446 Społeczeństwo litewskie. Przemiany życia codziennego
 - 452 Maciej Wołoncewski i jego otoczenie. Początki prasy litewskiej.
Bractwa trzeźwości

- 456 Przemiany w imperium carskim. Zniesienie pańszczyzny.
W przededniu kolejnego powstania
- 461 Powstanie 1863 roku. Michaił Murawjow – gubernator, który
poskromił Litwę
-

471 **Druga połowa XIX wieku.**

Narodziny nowoczesnego narodu litewskiego

- 471 Po powstaniu. Przemiany w świecie
- 476 Imperium cara Aleksandra II
- 481 Europa i świat
- 485 Polityka likwidacji polskiego pierwiastka na ziemiach
litewsko-białoruskich. Zakaz druku
- 491 Działalność Macieja Wołonczewskiego po 1863 roku.
Książkonosze
- 496 Język litewski w szkołach
- 500 Czasy cara Aleksandra III. Reakcja i narastająca rusyfikacja
- 505 Drugi etap litewskiego ruchu narodowego. Jonas Basanavičius
- 508 „Aušra” i przełom w historii Litwy
- 513 Dalszy rozwój prasy litewskiej. Vincas Kudirka, „Varpas” i jego
środowisko
- 519 Walka o kościół w Kienstajciach. Masakra w Krożach
- 523 Struktura etniczna i wyznaniowa oraz przemiany społeczne
na Litwie
- 528 Mała Litwa
- 531 Emigracja
- 535 Litwini i Polacy – zderzenie dwóch nacjonalizmów. Białorusini
- 541 Litewscy Żydzi na przełomie wieków
- 545 Czasy cara Mikołaja II. Kapitalizm na Litwie.
Próby lituanizowania Wilna
- 549 Odwołanie zakazu druku. Litewskie partie polityczne

554	Rewolucja 1905 roku. Wielki Sejm Wileński
559	Litwini w Dumie Państwowej
563	Rozwój kultury litewskiej
570	Ruch kobiecy. Małżeństwo i rodzina
575	Zdrowotność. Nowości w życiu codziennym
580	Pierwsza wojna światowa. „Bursztynowa deklaracja”
584	Niemcy okupują Litwę. Bieżeńcy. Konferencje Litwinów
587	Okupacja niemiecka. Powstanie Rady Litewskiej

593	xx wiek. Niepodległość
593	Litwa w kontekście wydarzeń z lat 1917–1918
597	Akt 16 lutego
601	Uchodźcy. Plany utworzenia monarchii. Flaga Litwy
606	Tymczasowa konstytucja. Walki z bolszewikami
613	Bermontowcy. Rozwój wojska litewskiego
617	Traktat wersalski. Międzynarodowe uznanie Litwy
621	Kwestia Wilna. Spisek peowiaków
627	Powstanie w Poniemuniu. Wojna polsko-sowiecka a Litwa
631	Żeligiada
637	Sejm Ustawodawczy. Konstytucja z 1922 roku. Reforma rolna
643	Północna granica Litwy. Projekt Hymansa. Litwa członkiem Ligi Narodów
648	Przyłączenie Kłajpedy
653	Rządy chrześcijańskich demokratów
657	Zmiana sytuacji międzynarodowej. Lewicowa demokracja w Litwie
660	Przewrót 17 grudnia. Autorytarne rządy Antanasa Smetony
665	Pierwsze lata autorytaryzmu
669	Konflikt Smetony i Voldemarasa
672	Wilno i Wileńszczyzna w latach 1920–1939

- 679 Autonomia Kraju Kłajpedzkiego. Pierwszy w Europie sąd nad nazistami
- 683 Emigracja w okresie międzywojennym. Darius i Girėnas
- 687 Żydzi – obywatele Litwy
- 692 Polityka litewska w latach trzydziestych
- 696 Gospodarka. Wojsko. Nowinki dnia codziennego
- 700 Rozwój oświaty i kultury
- 705 Sytuacja kobiet
- 709 Polskie ultimatum i jego konsekwencje
- 713 Litwa traci Kraj Kłajpedzki
- 717 Pakt Ribbentrop-Mołotow. Druga wojna światowa. Odzyskanie Wilna
- 724 Cechy szczególne nowej wojny. Ultimatum ze strony ZSRR i okupacja

731 **xx wiek. Okupacja i wyzwolenie**

- 731 Komunizm sowiecki
- 739 Nazizm
- 747 Sowietyzacja Litwy. Sejm Ludowy
- 754 Przewrót komunistyczny a społeczeństwo litewskie
- 759 Inkorporacja Litwy do ZSRR
- 764 Sowietyzacja gospodarki i kultury
- 770 Represje i zsyłki
- 775 Genocyd czy stratocyd?
- 780 Próby zorganizowanego oporu wobec Sowietów. Kazys Škirpa i Litewski Front Aktywistów
- 786 Wojna sowiecko-niemiecka. Powstanie czerwcowe
- 792 Rząd Tymczasowy
- 799 Okupacja nazistowska. Antynazistowski ruch oporu

806	Przełom w przebiegu wojny. Fiasko Legionu Litewskiego ss. Litewski Korpus Lokalny. 16 Litewska Dywizja Strzelecka
811	Los Żydów litewskich w okresie powstania czerwcowego i Rządu Tymczasowego
815	Likwidacja Żydów pod okupacją nazistowską. Sprawiedliwi wśród Narodów Świata
821	Kłęska Niemiec. Armia Czerwona zajmuje Litwę
826	Powrót władzy sowieckiej. Integracja Wilna i Kłajpedy z Litwą
831	Wojna partyzancka
837	Związki partyzantów z Zachodem. Próby utworzenia centralnego dowództwa. Zmierzch wojny partyzanckiej
842	Kolejne wywózki
846	Kolektywizacja
851	Ostatnie lata stalinizmu. Odwilż
858	Sytuacja gospodarcza ZSRR po śmierci Stalina
863	Kultura w Litwie sowieckiej
870	Działalność polityczna na wychodźstwie
875	Ruch dysydencki i podziemie. Katolicki ruch oporu
881	Inne formy sprzeciwu. Romas Kalanta. Legalistyczna opozycja
886	Agonia ZSRR. Litewski Ruch na rzecz Przebudowy
891	Złote lata Sąjūdisu. Śpiewająca rewolucja
896	Zmiany w Europie Wschodniej. Bałtycki łańcuch. Kolejne kroki Litwy ku wolności
899	Akt 11 marca i Akt 13 stycznia. Umocnienie niepodległości
905	Bibliografia
911	Indeks osobowy
935	Spis map
937	O autorze